

**Ček-lista i Plan upravljanja životnom sredinom za manje građevinske radove na
Građevinskom fakultetu u Podgorici-nacrt**

DIO 1: INSTITUCIONALNI I ADMINISTRATIVNI	
Zemlja	Crna Gora
Naziv projekta	VISOKO OBRAZOVANJE I ISTRAŽIVANJE ZA INOVACIJE I KONKURENTNOST (INVO)
Svrha projekta i aktivnosti	<p>INVO projekat je dio sveobuhvatnog okvira strategija Vlade Crne Gore za evropske integracije u naučnim oblastima i oblastima nauke i istraživanja i, takođe, njene strategije za visoko obrazovanje. Jedna od predviđenih aktivnosti je poboljšanje pristupa fakultetima licima sa posebnim potrebama, Nakon što je Ministarstvo prosvjete sprovedo stratešku procjenu infrastrukture fakulteta u Crnoj Gori u cilju prilagođavanja licima sa invaliditetom, utvrđena je lista prioritetnih aktivnosti koja podrazumijeva izvođenje radova na adaptaciji četiri fakulteta Univerziteta Crne Gore.</p> <p>Ovaj dokument je dio Glavnog projekta adaptacije Građevinskog fakulteta u Podgorici u cilju prilagođavanja objekta licima sa invaliditetom. Planirani su sljedeći radovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Obilježavanje parking mjesta za osobe sa invaliditetom i izrada taktilnih površina (taktilne crte vođenja i taktilna polja upozorenja) na potezu od parkinga do glavnog ulaza – Izrada betonske rampe za osobe koje koriste invalidska kolica (postavlja se na ulazu od velikog parkinga), a sve u skladu sa Pravilnikom – Postavljanje orjencionih planova kretanja kroz objekat za lica oštećenog vida – Postavljanje taktilnih površina unutar objekta (taktilne crte vođenja i taktilna polja upozorenja), na potezu od glavnog ulaza do svih primarnih prostorija – Postavljanje koso-podizne sklopive platforme na stepeništu neposredno pored glavnog ulaza. – Adaptacija mokrih čvorova na 1. i 2. spratu, a sve u cilju dobijanja prostora za organizaciju toaleta za osobe za invaliditetom, sve u skladu sa Pravilnikom. – Prilagođavanje jednog od šaltera studentske službe osobama sa invaliditetom (spuštanje šaltera na visinu max 80cm od poda) – Postavljanje reljefnih oznaka prostorija (informacije na Brajevom pismu)

Institucionalni aranžman	SB (Vođa projektnog tima) Roberta Malee Bassett rbassett@worldbank.org	Projektni menadžment Direktor INVO projekta: Darko Petrušić Menadžer projekta: Vladimir Đurković Konsultant za zaštitu životne sredine: Ilinka Beatović Nikić office@heric.me	Lokalni partner i/ili korisnik Građevinski fakultet Dekan: Srđa Aleksić gf@ac.me	
Aranžman implementacije	Nadzor nad bezbjednošću Ekspert Svjetske banke za zaštitu životne sredine: Esmā Kreso ekreso@worldbank.org Konsultant za zaštitu životne sredine: Ilinka Beatović Nikić ilinkab@t-com.me	Nadzor lokalnog partnera „Nik-com” Niksic	Nadzor lokalne inspekcije Ekološka inspekcija Građevinska inspekcija Komunalna policija Inspekcija rada	Izvođač Biće ugovoren.
OPIS LOKACIJE				
Naziv lokacije	Građevinski fakultet u Podgorici, Cetinski put bb, Podgorica			
Opišite lokaciju	Građevinski fakultet je smješten u sklopu kompleksa tehničkih fakulteta u neposrednoj blizini studentskog doma i studentske menze.		Prilog 1: Mapa lokacije []DA [x] NE	
Ko posjeduje zemlju?	Ministarstvo prosvjete			
Geografski opis	Bulevar Džordža Vašingtona, Podgorica			
ZAKNODAVSTVO				

<p>Identifikujte nacionalno i lokalno zakonodavstvo i dozvole koje su primjenljive na projektnu aktivnost</p>	<p>Glavni projekat je urađen u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list Crne Gore", br. 51/08, 40/10, 34/11, 47/11, 35/13, 39/13), Pravilnikom o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti ("Sl. list Crne Gore", br. 10/09) i Pravilnikom o načinu izrade i sadržini tehničke dokumentacije ("Sl. list RCG", br. 22/02).</p> <p>S obzirom da se radi o projektu adaptacije, za izvođenje radova nije potrebna građevinska dozvola, već je radove potrebno prijaviti nadležnoj službi.</p> <p>Pribavljeno mišljenje Agencije za zaštitu životne sredine da nije potrebno sprovesti postupak procjene uticaja na životnu sredinu (02 Broj: D-688/2 od 14. 03. 2017. godine).</p> <p>Zakoni iz oblasti zaštite životne sredine koji su primenljivi na projektnu aktivnost: Zakon o životnoj sredini ("Sl. list Crne Gore", br. 52/16) Zakon o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore, br. 64/11) Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini (Sl. list Crne Gore, br.28/11) Zakon o zaštiti vazduha (Sl. list Crne Gore, br 25/10,40/11).</p>
JAVNE KONSULTACIJE	
<p>Identifikujte kada / gdje su se održale javne konsultacije</p>	
PODIZANJE KAPACITETA INSTITUCIJE	
<p>Da li će biti nekog vida podizanja kapaciteta?</p>	<p>☒ NE ili ☐ DA ako Da, Prilog 2 uključuje program izgradnje kapaciteta</p>

DIO 2: SKRINING UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU / DRUŠTVO			
Da li će aktivnosti na lokaciji uključiti nešto od navedenog:	Aktivnost	Status	Dodatne reference
	A. Obnova zgrada	☒ Da ☐ Ne	Vidi odjeljak B niže
	B. Nova izgradnja	☐ Da ☒ Ne	Vidi odjeljak B niže
	C. Individualni sistem tretmana otpadnih voda	☐ Da ☒ Ne	Vidi odjeljak C niže
	D. Istorijske zgrade i kvartove	☐ Da ☒ Ne	Vidi odjeljak D niže
	E. Kupovinu zemljišta ¹	☐ Da ☒ Ne	Vidi odjeljak E niže
	F. Opasne ili toksične materijale ²	☒ Da ☐ Ne	Vidi odjeljak F niže
	G. Uticaj na šume i/ili zaštićena područja	☐ Da ☒ Ne	Vidi odjeljak G niže
	H. Rukovanje / upravljanje medicinskim otpadom	☐ Da ☒ Ne	Vidi odjeljak H niže
	I. Bezbijednost saobraćaja i pješaka	☒ Da ☐ Ne	Vidi odjeljak I niže
AKTIVNOST	PARAMETAR	ČEK-LISTA MJERA ZA SMANJENJE UTICAJA (Primjenjivaće se mjere iz boldovanog teksta)	
A. Opšti uslovi	Informisanje i bezbijednost radnika	<p>(a) Lokalna (Komunalna policija) kao i Građevinska, Ekološka i Inspekcija rada su obaviještene o predstojećim aktivnostima</p> <p>(b) Javnost je obaviještena o radovima putem odgovarajućih obavještenja u medijima i/ili javno dostupnim mjestima (uključujući lokaciju radova)</p> <p>(c) Sve pravno zahtijevane dozvole su pribavljene za izgradnju i/ili obnovu</p> <p>(d) Svi radovi će biti izvedeni na bezbijedan i disciplinovan način kreiran kako bi umanjio uticaj na okolne stanovnike i životnu sredinu.</p> <p>(e) Lična zaštitna oprema (PPE) radnika će biti usklađena sa međunarodnom dobrom praksom (uvijek kacige, prema potrebi maske i zaštitne naočari, odijela i sigurnosna obuća)</p> <p>(f) Odgovarajuće označavanje gradilišta će obavijestiti radnike o ključnim pravilima i regulativom koju treba poštovati.</p>	
B. Opšta obnova i / ili izgradnja	Kvalitet vazduha	<p>(a) Tokom unutrašnjeg rušenja koristiti elevator za šut iznad prvog sprata</p> <p>(b) Držati šut od rušenja u kontrolisanom prostoru i prskati vodom kako bi se smanjila prašina od šuta</p> <p>(c) Smanjiti prašenje tokom pneumatskog bušenja / rušenja zidova stalnim prskanjem vodom i/ili instaliranjem ograđenih prostora za prašinu na gradilištu</p> <p>(d) Održavati okolnu sredinu (trotoare, puteve) čiste od šuta kako bi se smanjila prašina</p> <p>(e) Neće biti otvorenog paljenja građevinskog / otpadnog materijala na gradilištu</p> <p>(f) Neće biti suvišnog praznog hoda građevinskih vozila na gradilištu</p>	
	Buka	<p>(a) Građevinska buka će biti limitirana u ograničene vremenske intervale, dogovorene u dozvoli</p> <p>(b) Tokom radova, poklopci mašina generatora, vazdušnih kompresora i ostale električne mašinske opreme treba da budu zatvoreni i oprema smještena što dalje od stambenih zona</p>	

¹ Kupovina zemlje uključuje preseljenje ljudi, promjenu privređivanja, povredu tuđe svojine i ima uticaja na ljude koji žive i / ili nelegalno naseljavaju i /ili vode poslove (kioske) na zemljištu koje se kupuje.

² Toksične / opasne materije uključuju ali nisu ograničene na azbest, toksične boje, sredstvo za uklanjanje olovne boje itd.

	Kvalitet vode	(a) Gradilište će uspostaviti odgovarajuće erozije i mjere kontrole sedimenta kao što su npr. bale sijena i / ili ograde od mulja kako bi spriječili pokretanje sedimenta sa gradilišta uzrokujući prekomjernu zamućenost u okolnim potocima i rijekama.
	Upravljanje otpadom	(a) Skupljanje otpada i putevi i lokacije odlaganja će biti identifikovani za sve glavne vrste otpada koje se očekuju od rušenja i gradnje. (b) Mineralni otpad od rušenja i izgradnje biće odvojen od opšteg otpada, organskog, tečnog i hemijskog otpada putem sortiranja na gradilištu i skladištenja u odgovarajućim kontejnerima. (c) Građevinski otpad će biti sakupljen i pravilno odložen od strane licenciranih sakupljača (d) Evidencija o otklanjanju otpada će se čuvati kao dokaz o realizaciji pravilnog upravljanja otpadom. (e) Kadgod je izvodljivo, dobavljač će ponovo koristiti i reciklirati odgovarajuće i moguće materijale (osim azbesta)
C. Individualni sistem za tretman otpadnih voda	Kvalitet vode	(a) Pristup rukovanju sanitarnim otpadom i otpadnim vodama sa gradilišta (instalacija ili rekonstrukcija) mora da bude odobren od strane lokalnih vlasti (b) Prije ispuštanja u prihvatne vode, ispusti iz individualnih sistema otpadnih voda moraju da budu tretirani kako bi se zadovoljili minimalni kriterijumi kvaliteta postavljeni nacionalnim smjernicama o kvalitetu ispusta i tretmanu otpadnih voda. (c) Biće obavljen monitoring novih sistema otpadnih voda (prije/nakon)
D. Istorijske zgrade	Kulturno nasljeđe	(a) Ako je građevina prepoznata istorijska struktura, nalazi se vrlo blizu takve strukture ili je locirana u prepoznatom istorijskom kvartu, mora se obavijestiti i dobiti potvrda / dozvola od lokalnih vlasti i sve građevinske aktivnosti moraju biti u skladu sa lokalnom i nacionalnom legislativom (b) Osigurati da su predviđene mjere kako bi se zabilježio pronalazak umjetnina ili ostalog “slučajnog pronalaska” tokom iskopavanja ili građenja, da su kontaktirani službenici a radovi odloženi ili modifikovani kao bi se odgovorilo na takve slučajeve.
E. Kupovina zemljišta	Plan / okvir kupovine zemljišta	(a) Ako ekspropriacija zemljišta nije bila očekivana a zahtijevana je ili ako gubitak pristupa prihodima legalnih ili nelegalnih korisnika zemlje nije bio očekivan ali može da se desi, treba konsultovati rukovodioca tima u banci. (b) Odobren plan / okvir kupovine zemljišta će biti implementiran (ako se to zahtijeva projektom)
F. Toksične materije	Upravljanje azbestom	(a) Ako je azbest lociran na projektnom gradilištu, jasno ga označiti kao opasan materijal (b) Kada je moguće, azbest će biti odgovarajuće upakovan i zapečaćen kao bi se smanjilo izlaganje (c) Azbest će prije uklanjanja (ako je uklanjanje neophodno) biti teretiran vlažećim agensom kako bi se umanjila azbestna prašina (d) Azbestom će rukovati i odložiti ga obučeni i iskusni profesionalci (e) Ako je azbestni materijal privremeno skladišten, otpad treba da bude sigurno zatvoren unutar zatvorenih kontejnera i odgovarajuće označen (f) Uklonjeni azbest neće biti ponovo upotrebljen
	Upravljanje toksičnim / opasnim otpadom	(a) Privremeno skladištenje na gradilištu svih štetnih ili toksičnih supstanci biće u sigurnim kontejnerima, sa podacima o sastavu, osobinama i informacijama o rukovanju (b) Kontejneri sa štetnim supstancama treba da budu smješteni u nepropusne kontejnere kako bi se spriječilo prosipanje i curenje (c) Otpad transportuju posebno licencirani prevoznici a odlaže se u licenciranim postrojenjima. (d) Boje sa toksičnim sastojcima ili rastvaračima ili boje na bazi olova neće biti upotrebljavane.
G. Uticaj na šume i / ili zaštićena područja	Zaštita	(a) Sva prepoznata prirodna staništa ili zaštićene oblasti u neposrednoj blizini aktivnosti neće biti oštećena niti eksploatisana, svom osoblju će biti strogo zabranjen lov, prekopavanje, sječa ili ostale štetne aktivnosti. (b) Velika stabla u blizini aktivnosti treba markirati i ograditi a sistem korijenja zaštititi i izbjeći bilo kakvo oštećenje drveća. (c) Obliznje močvare i vodeni tokovi će biti zaštićeni od izliva sa gradilišta sa odgovarajućom strukturom za kontrolu erozije i

		sedimenta, koja može da uključi ali nije ograničena na bale sijena, ograde od mulja. (d) Neće biti nedozvoljenih majdana, kamenoloma, ili deponija otpada u obližnjim prostorima, posebno ne u zaštićenim zonama.
H. Odlaganje medicinskog otpada	Infrastruktura za upravljanje medicinskim otpadom	(a) U skladu sa nacionalnom regulativom izvođač će osigurati da novoizgrađeni ili obnovljeni zdravstveni objekti uključuju odgovarajuću infrastrukturu za rukovanje i odlaganje medicinskog otpada, što uključuje ali nije ograničeno na: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Posebna postrojenja za odvajanje medicinskog otpada (uključujući čvrste oštre instrumente, ljudsko tkivo i tečnosti) od ostalog otpada; i ▪ Odgovarajuća postrojenja za skladištenje medicinskog otpada i ▪ Ako aktivnost uključuje tretman u samom postrojenju, odgovarajuće opcije odlaganja su uspostavljene i operativne.
I. Bezbijednost saobraćaja i pješaka	Direktna ili indirektna opasnost od izgradnje po saobraćaj i pješake	(b) U saglasnosti sa nacionalnom regulativom, izvođač će osigurati da je gradilište adekvatno obezbijedeno i saobraćaj vezan za gradilište regulisan. Ovo uključuje ali nije ograničeno na: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Označavanje, znake upozorenja, barijere i preusmjeravanje saobraćaja: gradilište će biti jasno vidljivo i javnost upozorena na sve moguće opasnosti. ▪ Sistem upravljanja saobraćajem i obuka osoblja, posebno za pristup gradilištu i gust saobraćaj u blizini. Obezbjedenje sigurnih prolaza i prelaza za pješake na mjestima ukrštanja sa saobraćajem gradilišta. ▪ Prilagodavanje radnog vremena lokalnim saobraćajnim šemama, npr. izbjegavati glavne transportne aktivnosti tokom špica u saobraćaju ili u periodima kretanja stoke. ▪ Aktivno upravljanje saobraćajem od strane obučenog i vidljivo označenog osoblja na gradilištu, ukoliko je to potrebno radi bezbjednog i olakšanog prolaska građana. ▪ Obezbjediti siguran i kontinuiran pristup kancelarijama, trgovinama i stambenim zgradama tokom aktivnosti renoviranja, ukoliko zgrada ostaje otvorena za javnost.

DIO 3 PLAN MONITORINGA							
Faza	Šta (je parametar koji treba nadzirati?)	Gdje (je parametar koji treba nadzirati?)	Kako (Trebalo nadzirati parametar?)	Kada (Definisati učestalost / ili kontinuirano?)	Zašto (se parametar nadzire?)	Trošak (ukoliko nije uključen u projektni budžet)	Ko (je odgovoran za nadzor?)
Tokom aktivnosti priprema	Odgovarajuće obilježavanje i organizacija gradilišta prije početka radova	Na gradilištu	Pregledom gradilišta	Prije početka radova	Radi sigurnosti i bezbjednosti	U okviru projektnog budžeta	Izvođač i nadzorni organ
	Kontrola kvaliteta građevinskog materijala (posebno boje, rastvarači, hemikalije)	Kontrola dokumentacije izvođača radova koja se odnosi na nabavku materijala Na gradilištu (pregledom deklaracije proizvođača)	Kontrola dokumentacije (specifikacija materijala) Neposrednim pregledom	Prilikom nabavke Prije početka radova	Radi usklađenosti sa projektovanim materijalima i kontrola da li u materijalima ima nedozvoljenih supstanci (iz deklaracije proizvođača)	Zanemarljivi troškovi, u okviru projektnog budžeta	Konsultant za životnu sredinu Izvođač i nadzorni organ

Tokom aktivnosti implementacije	Nivo buke	Na gradilištu	Kontrola radnog vremena (dozvoljena je samo dnevna smjena) Kontrola ispravnosti i pravilnog korišćenja opreme	Svakodnevno	Radi smanjenja negativnog uticaja buke na radnike i susjedstvo	Zanemarljivi troškovi, u okviru projektnog budžeta	Izvođač i nadzorni organ
	Kvalitet vazduha (emisija prašine)	Na gradilištu	Vizuelno	Svakodnevno	Kako bi se smanjio negativni uticaj prašine na radnike i prolaznike	Zanemarljivi troškovi, u okviru projektnog budžeta	Izvođač i nadzorni organ
	Upravljanje otpadom (uključujući opasni/neopasni, građevinski otpad, boje, rastvarači, hemikalije)	Na gradilištu	Kontrola razdvajanja i privremenog skladištenja otpada Kontrola evidencije o trajnom zbrinjavanju otpada	Svakodnevno Po potrebi, tj. kad god se otpad odvozi sa gradilišta	Kako bi se spriječilo miješanje opasnog i neopasnog otpada, kao i njegovo nepropisno skladištenje i odlaganje	U okviru projektnog budžeta	Izvođač i nadzorni organ
	Bezbijednost radnika	Na gradilištu	Kontrola korišćenja lične zaštitne opreme	Svakodnevno	Radi sigurnosti i bezbjednosti radnika	Zanemarljivi troškovi, u okviru projektnog budžeta	Izvođač i nadzorni organ
	Bezbijednost pješaka i saobraćaja	Na gradilištu i oko gradilišta	Kontrolisati da li je gradilište propisno obilježeno i da li se poštuju saobraćajni propisi prilikom dovoza materijala i odvoženja otpada	Tokom izvođenja radova i prilikom prevoženja materijala i otpada	Radi bezbjednosti i sigurnosti pješaka i učesnika u saobraćaju	Zanemarljivi troškovi, u okviru projektnog budžeta	Izvođač i nadzorni organ
Tokom aktivnosti nadzora	Tokom perioda nadzora treba kontrolisati primjenu mjera iz odjeljka A. . Opšti uslovi i B. Opšta obnova i / ili izgradnja, F. Toksične materije i I. Bezbijednost saobraćaja i pješaka	Na gradilištu	Priprema izvještaja o sprovođenju PUŽS Neposrednim opažanjem, kontrolom dokumentacije	Najmanje jednom mjesečno Najmanje 2 puta mjesečno	Kako bi se kontrolisala primjena Plana upravljanja životnom sredinom	U okviru projektnog budžeta	Nadzorni organ Konsultant za životnu sredinu